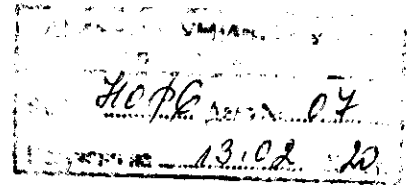

РЕЦЕНЗИЯ

върху дисертационен труд за получаване на образователната и научна степен "доктор" по: област на висше образование 3.0. «Социални, стопански и правни науки», професионално направление 3.8. „Икономика“, научна специалност – „Организация и управление на производството (селско стопанство и под отрасли) ”

Автор на дисертационния труд: *Руслан Великов Коларов* докторант към катедра „Мениджмънт и маркетинг“ при Аграрен университет, гр. Пловдив

Тема на дисертационния труд: *Стратегическо управление на предприятията от горския сектор.*

Рецензент: доц. д-р Камен Димитров Петров – Университет за национално и световно стопанство 3.7. „Администрация и управление“, научна специалност Народно стопанство (Геоикономика и регионално развитие) съгласно заповед РД -16 - 32/ 16.01.2020 г. на Ректора на АУ.

1. Кратко представяне на кандидата.

Докторант *Руслан Великов Коларов* се е обучавал по докторска програма по Организация и управление на производството (селско стопанство и под отрасли) ” към катедра „Мениджмънт и маркетинг“ при факултет „Икономика“ в Аграрен университет“ в задочна форма на обучение.

От представените материали по дисертационния труд е видно, че докторант *Руслан Великов Коларов* има солиден практически опит в публичното управление, така и в икономическата сфера. Заеманите позиции и отговорности показват широк кръг от компетентности, които разкриват широката му култура, организационен и обществен опит. Индивидуалния план е изпълнен точно и коректно. Дисертационния труд е представен в срок за разглеждане и откриване на процедура по защита.

2. Актуалност на проблема.

Преценката ми, като рецензент, е, че темата на дисертационния труд се отличава с актуалност, практическа значимост и дисертабилност. Тя се обуславя от осъзнатите съвременни разбирания за ефективно управление на горите. Ние като общество и държава следва да се съобразяваме и прилагаме съвременните световни и европейски изисквания за многофункционално стопанисване на горските територии, тяхното устойчиво развитие и влиянието върху местните общности. Всичко това е възможно чрез подобряване на процеса на стратегическо управление. Ето защо, въпросът за организацията на управлението на предприятията от горския сектор е особено актуален към настоящият момент.

Авторът успява да обхване спецификата и проблемите на оценяването на състоянието на горския сектор и неговото развитие. Независимо, че в специализираната литература има публикации относно проблемите на горския сектор

досега търсене на целенасочена стратегическа рамка не е обект на задълбочени теоретични и практически изследвания.

Трябва да се подчертае, че за разработването на избраната тема са необходими задълбочена теоретична подготовка и добри аналитични способности. Така опитът на докторанта да насочи изследването към теорията, методологията и практиката на стратегическото управление на стратегическото управление, е състоянието и стопанската дейност на предприятията от горския сектор определя значимостта на избраната от него тема на дисертационния труд.

Дисертацията представлява стройно, логическо и задълбочено изследване, което се състои от 190 страници, структурирани в увод, три глави, заключение, използвана литература и приложения. Към дисертацията е добавен списък с използвани съкращения и списък с описание на включените таблици и фигури..

Важно е да се отбележи, че като цяло горският сектор е бизнес с по-висока степен на риск, момент в управлението и подобряване състоянието на горския сектор е рационалното и ефективно използване на дървесните и недървесните ресурси и максималното оползотворяване на икономическите, екологичните и социалните функции на горите. Подобряване състоянието на управлението и бизнес средата в сектора, подобряване състоянието на горите, максималното използване на горския потенциал и др. фактори оказват особено влияние върху устойчивото стопанисване и местното социално-икономическо развитие. Това показва, че е необходимо да се имат предвид оценката и анализа на горския сектор при неговото включване в стопанската дейност на страната чрез намиране на стратегически подходи за обслужване на този специфичен дял от икономиката на държавата. Така е заложена и изследователската теза доколко усъвършенстване организацията на управление на държавните предприятия ще повлияе върху формиране облика на местното развитие. Този регионален фокус допълнително засилва дисертационността на темата. Ето защо смятам, че дисертационното изследване има актуално значение и е адмирации към двамата научни ръководители.

3. Цел, задачи, хипотези и методи на изследване.

Формулираната цел е да се направи предложение за усъвършенстване моделът на управление на предприятията от горския сектор, с оглед тяхното многофункционално стопанисване.

За постигане на основната цел на дисертационния труд, авторът си поставя следните **изследователски задачи**:

1. Да се представят теоретичните аспекти, научните модели и изследователския инструментариум в областта на стратегическото управление.
2. Да се разработи методическа рамка за структуриране и функционално управление на горското стопанство.
3. Да се анализира държавната политика, нормативната уредба и стратегическите документи за развитие на горското стопанство.
4. Да се анализира и оцени стопанската дейност на предприятията от горския сектор.
5. Да се изведат основните проблеми на предприятията, съпътстващи развитието на горския сектор.
6. Да се дадат предложения и насоки за подобряване на модела на управлението на предприятията, многофункционалното стопанисване на горските територии и влиянието

им за местното социално-икономическо развитие.

Обект на изследване, в рамките на концепцията за стратегическото управление, е състоянието и стопанската дейност на предприятията от горския сектор.

Предмет на изследване е организацията на управлението на горското стопанство и ефектът, който създава за местното социално-икономическо развитие.

Защитаваната изследователска теза е: Усъвършенстване организацията на управление на държавните предприятия ще повлияе върху формиране облика на местното развитие.

Хипотеза 1: Подобряване структурата на управление на предприятията ще повлияе върху развитието на горския сектор.

Хипотеза 2: Децентрализацията и деполитизацията на горския сектор ще създаде условия за подобряване на бизнес средата в сектора и ще подобри местното социално-икономическо състояние.

Предметът и обектът на изследване са правилно определени и дават възможност в по-късния етап от дисертационното изследване да се извърши обективен анализ на проблема и да се формулират правилни изводи и препоръки.

В дисертационното изследване, докторантът анализира и оценява натрупания опит в организацията на управлението на горите, стопанските дейности в горските територии от държавните предприятия и дейността на частните фирми. Така чрез регресионния и корелационен анализ, с помощта на SPSS са изследвани, за доказване на връзки и зависимости между количеството реализирана дървесина и общите приходи в сектора. Чрез така подобрения методически апарат, докторантът има възможността да разкрие обективните причини, определящи състоянието на обекта на дисертационното изследване.

Методологията на изследване включва качествен метод за събиране на данни и техното интерпретиране в отделните части на дисертационното изследване.

4. Онагледеност и представяне на получените резултати.

Дисертационният труд е разположен на 190 страници. Той е структуриран правилно и са постигнати целта и задачите поставени в дисертационния труд. Във всяка от трите глави последователно, ясно и с разбиране се следват съответните задачи и се представя тяхното решение. Методологията е правилно избрана и е обосновано нейното използване. Използваните фигури, схеми и таблици представят в детайли събраната информация от проведеното проучване.

Трудът има подчертан във висока степен характер на завършеност и по същество е дисертабилен. Като обща оценка можем да приемем с висока степен на валидност, че направените проучвания и анализа от тях може да бъде в помощ на икономически активните лица и респективно публичния сектор за вземане на стратегически правилни решения. Още повече, че към всяка глава са представени обобщени заключения, изводи и препоръки във връзка с разглежданите проблеми в дисертационния труд.

5. Обсъждане на резултатите и използвана литература.

Дисертацията се състои от въведение, три глави и заключение. Предметът, обектът на изследване, целите на изследването са ясно формулирани. Съдържанието следва логическата схема: дефиниции, значение и проблеми свързани със стратегическо управление на финансовите дейности за повишаване на конкурентоспособността на млечопеработвателните предприятия.

Постигнатото в първа, втора и трета глава дава основание за извода, че е налице добро познаване на анализирания обект, както и способност на докторанта да извършва научно-практически изследвания и анализи с разнообразен характер и инструментариум. В цялост работата му се достига до изпълняване на целта на изследването. Направен е системно-методологически преглед на стратегическото управление, в контекста на проблемите на планиране, програмиране и функционално структуриране на горския сектор като са изведени дискуссионни теоретични и практико приложни проблеми по темата на изследването. На основата на теоретични обобщения и постановки са конкретизирани основни понятия, използвани в дисертационния труд.

Анализиран е актуален проблем свързан с управлението на горите в Република България като е предложена методология за развитие на стопанската дейност на предприятията в горския сектор и тяхната икономическа дейност. Направена е оценка и е извършен анализ на действащата правна и институционална рамка, провежданата държавна политика и концепцията за стратегическо управление на горския сектор. В заключението на дисертационния труд са изведени конкретните резултати от научното изследване. Според мен целта на разработката е успешно изпълнена като на практика реализираните задачи позволяват формулиране на приноси с научен и научноприложен характер.

Списъкът на използваната литература включва Списъкът на използваните източници включва общо 137 източника, подразделени в три категории: 89 на кирилица, 39 на латиница и 9 интернет източници. Подборът на литературата отразява осведомеността на автора по проблематиката, усилията ѝ да се запознае с творческите търсения не само на български автори и на чуждестранни специалисти.

6. Приноси на дисертационния труд.

По мое мнение, в разработката дисертантът е формулирал приноси, с които е оценил правдиво резултатите от проведеното изследване. На практика приносите на дисертационния труд са свързани с извеждането и доказването на поставените в увода задачи. Докторанта е успял да ги формулира добре в заключението на своя труд. Въпреки това считам, че в труда има и определени постановки, идеи и предложения, които могат да се оценят като приноси с научен и практико-приложен характер, но не са изведени от автора. В заключение приемам претенциите на докторанта за приносните моменти в дисертационния му труд. Като цяло стилът им на описание е приемлив.

7. Критични бележки и въпроси.

Нямам сериозни критични бележки към работата на докторанта, но препоръчвам на докторанта при други научни изследвания да търси връзките и зависимостите в излаганите от него теоретични аспекти и концепции, които да ги прилага чрез

разработван от него инструментариум в приложните части на разработките.

На практика би било добре да се посочат конкретни практики и да се анализира възможността за прилагането им у нас на европейски практики в управлението на горите, които имат траен резултат. Считам, че възприемането на авторовите тези биха били по-ясно изразени и респективно по-лесно възприемани, ако дисертационният труд се освободи от някои отклонения по странични за целта на изследването проблеми.

Препоръчвам на докторантът да открие и разработването на научни публикации в колектив по темата на неговото изследване, с което анализът на даден проблем може да бъде извършен от различни гледни точки. От друга страна поради своята актуалност и значимост вероятно дисертационното изследване ще предизвика основателен интерес, особено сред специалистите, поради което препоръчвам да бъде публикувано.

Посочените бележки и препоръки не намаляват достойнствата на изследването. Дисертацията е добре оформен научен труд.

8. Публикувани статии и цитирания.

От представените документи за рецензиране материали получих следните автори публикации, които отговарят на процедурата а именно:

1. Коларов, Р., Възможности за развитие на селските райони в североизточния район за планиране, Сборник доклади научна конференция „Географски аспекти на планирането и използването на територията в условията на глобални промени“, Вършец, България, 2016;

2. Коларов, Р., Институционалната структура на горското стопанство – важен фактор за неговото стратегическо и устойчиво управление, Сборник доклади „Предизвикателства пред аграрния бизнес и селските райони“, УНСС, София, с. 283-288;

3. Kolarov, R., Policy analysis and development models of forestry in Bulgaria. International Scientific Conference on „Trends in Regional Development and Security Management“ 2018 October 4-6 at the PSA - Ravda. UNWE, 202-209;

4. Коларов, Р., Значение на пътната инфраструктура като фактор за подобряване състоянието на горкостопанските предприятия, Сборник доклади от научно-практическа конференция „Икономиката на България – 30 години след началото на промените“, Свищов, 2019, (под печат);

Авторефератът отразява вярно и пълно съдържанието на дисертацията. Представени са теоретичните основи, методическия апарат, получените резултати и са формулирани приносите на дисертанта.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Въз основа на научените и приложените, от докторанта г-н Руслан Великов Коларов, различни методи на изследване, правилно изведените експерименти, направените обобщения и изводи считам, че представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника на Аграрния университет за неговото приложение, което ми дава основание да го оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО**. В дисертацията открих оригинални, актуални и значими научно-приложни и приложни постижения, които представляват принос за развитието на управлението на горския сектор.

Считам, че актуалността на разглеждания проблем, теоретичното равнище на изследването, използваната методика за анализ, постигнатите резултати и приноси и тяхната практическа насоченост, ми дават основание да гласувам „За“ и да предложа на почитаемото Научно жури също да гласува положително и да присъди на г-н **Руслан Великов Коларов** образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност „Организация и управление на производството“.

Дата: 07.02.2020
гр. София

РЕЦЕНЗЕНТ: /
(доц.д-р **Камелин Петров**)